СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК XLVIII. Ч. 61. Джерзі Сіті, Н. Дж., четвер, 14-го березня 1940. No. 61. Jersey City, N. J., Thursday, March 14, 1940. VOL. XLVIII.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

ВИСЛІД ВИБОРІВ У НЮ ГЕМПШИРІ

МЕНЧЕСТЕР (Ню Гемпшир). — У цім стейті відбулись вибори делеґатів на партійні конвенції, на яких кожна партія має вибрати кандидата на президента. Приятелі Рузвелта поставили його назвище до виборів без його формального одобрення. Бо Рузвелт іще дотепер виразно не сказав, що задумує робити в наступних виборах. У згаданих виборах делеґатів на конвенцію більшість з боку Демократичної Партії здобули ті делеґати, що прирікали голоси Рузвелтові. Одначе та більшість не є аж така велика, щоби була великою заохотою для Рузвелта. Поважне число дістали і ті делеґати, що прирікали голоси Джанові Ґарнерові і Джеймсові Фарлієві. На основі місцевої конституції делеґати, які перед виборами прирекли піддержувати даного кандидата, не сміють віддати голосу на нікого іншого, хібаб сам кандидат зрезиґнував і звільнив їх від цього зобовязання. З боку Републиканської Партії більшість делеґатів осягнув сенатор Бриджес. Томас Дюі остався далеко позаду.

БОРОТЬБА СТЕЙТОВОЇ І ФЕДЕРАЛЬНОЇ ВЛАДИ.

ОКЛЯГОМА СИТІ. — Ґубернатор стейту Оклягоми, Ліон Филипс, зарядив марш національної ґвардії на терени, на яких федеральний уряд будує великі шлюзи. Проти тих шлюз виступав місцевий стейтовий уряд віддавна і говорив, що федеральний уряд неслушно присвоює собі право, влізаючи на територію Оклягоми. Далі стейт домагався, щоб федеральний уряд заплатив відшкодування стейтові у висоті $850,000 за знищені в часі будування стейтові дороги. Федеральний уряд відповів, що зможе заплатити лише $350,000. Вкінці розярений ґубернатор зарядив посилку війська, щоб не допустити шлюзових робітників до праці. При тім ґубернатор повторив погрозу федерального секретаря війни, Вудрінґа, що зле буде, коли робітник стане ногою на оклягомську землю.

ЕЛІОТ РУЗВЕЛТ ПРОТИ ЗАКОНУ ВАҐНЕРА.

КЛІВЛЕНД. — Син президента, Еліот Рузвелт, виголосив перед одним товариством промову і в ній сказав, що закон Ваґнера, разом із комітетом взаємовідносин праці, повинен бути цілковито повалений. Бо на основі того закону певні юнійні провідники, серед них такі, що мають комуністичні погляди, шкодять робітничому рухові і штовхають край до тої системи, яка вже нині є в Советах, чи Німеччині. Він казав, що знає одного такого робітничого провідника, який водночас є представником комітету взаємовідносин праці та має за собою авторитет цілої федеральної влади. Цей провідник є комуністом і ціла його робота полягає не в тому, щоби помогти робітникам, тільки щоб викликати замішання в промислі і створити пригожий ґрунт до якогось перевороту.

ВІДГОМІН ФІНСЬКО-СОВЕТСЬКОГО ЗАМИРЕННЯ.

ВАШИНҐТОН. — У політичних колах панує велике оґірчення на Совети за вимушені на фінах умови. Сенатський провідник більшости, Албін Барклі, сказав, що це „розбій". Загалом є таке переконання, що той мир матиме відємний вплив на аліянтів. Вони тепер, колиб захотіли вдарити на Совети, мають лиш один шлях: Близький Схід. Також думають, що це замирення матиме безпосередній вплив на Балкан.

БОРОТЬБА З КОНТРАБАНДОЮ.

ВАШИНҐТОН. — Представник Англії Ештон-Ґваткін і представник Франції Ріс заявили, що хоч цензура і зупинка невтральних кораблів з боку їх держав декому дошкульна, то симпатизуючі з ними народи повинні знати, що аліянти заняті в дуже важній боротьбі, на життя і смерть. Тому ті хвилені невигоди, які невтральні краї терплять внаслідок боротьби з контрабандою, треба прощати. Тимбільше, що аліянти борються не лише за свою свободу, але також за цілу західню цивілізацію. Згадані представники водночас зазначували, що гострі контрабандні міри не будуть облекшені.

ПОЛЬСЬКЕ ВІЧЕ В МЕДІСОН СКВЕР ҐАРДЕНІ.

НЮ ЙОРК. — Минулого вівтірка вечором відбулося в Медісон Сквер Ґардені масове польське віче, влаштоване нюйорською Польською Народною Радою. Велика галя була майже виповнена; було коло 15,000 осіб. На тім вічу бесідники таврували окупантів Польщі та заликали до помочи придавленому польському народові. З важніших бесідників говорили: посадник Ля Ґвардія, Герберт Ґувер, амбасадор Польщі ґраф Потоцкі, представник польського уряду д-р Зиґмунд Новаковскі й інші. Привітні телеґрами надійшли від президента Рузвелта, польського уряду в Франції, анґлійського амбасадора та інших. Президент Рузвелт у телеґрамі говорив, що польському народові треба помогти, але ті, що помагають, повинні тямити, що нинішня війна це головно економічна війна, тому навіть гуманітарна поміч може мати політичні наслідки. Подібне говорив Ля Ґвардія та сказав, що він не повірив би гуманітарної помочи теперішній польській окупаційній владі.

ДОЗВІЛ НА ПІКЕТУВАННЯ.

ОЛБАНІ. — Апеляційний суд рішив, що юнії мають право пікетувати ріжні промислові, купецькі чи фінансові заведення навіть при помочі тих осіб, які передтим у пікетованих фірмах не працювали. Йде про те, щоб те пікетування відбувалося спокійно і щоб на написах не було фальшивих інформацій.

ПОМІЧ ПОЛЬЩІ

ВАШИНҐТОН. — Американський Червоний Хрест заявив, що висилає до Польщі на сто тисяч долярів медикаментів і одежі, щоб тим помогти потерпілому від війни польському населенню. Водночас Червоний Хрест сказав, що німецька влада дала свою згоду на цю висилку.

ПРОТИКОМУНІСТИЧНИЙ ЗАКОН

ОЛБАНІ. — Стейтова леґіслятура ухвалила закон, на основі якого буде заборонено назначувати на знатні стейтові позиції ті особи, що мають комуністичне переконання, чи якесь інше, що змагає до державного перевороту в Америці.

ВІДКИНУВ ЗАПЛАТУ ЯК ЗАВЕЛИКУ

Міський уряд у Петерсоні, Ню Джерзі, заплатив Ричардові Вен Гаркенові по 11 долярів денно за змітання снігу в лютому. Робітник відіслав чек і написав, що йому за це належиться лише по 7 долярів денно.

Недавно тому, як уже снігу не було, треба було місту направити скринки для приймання голосів при виборах. Посадник дав роботу Вен Гаркенові.

КАТОЛИЦЬКА ПАРАДА В НЮ ЙОРКУ

НЮ ЙОРК. — Серед чисельно зібраних архиєпископів, епископів і інших церковних достойників, як теж громадно зібраних вірних, вложено на нюйорського архиєпископа Спелмана символ пастирської влади, „паліюм", у формі білої стяжки, утканої з ягнячої вовни. Вложення довершив кардинал Доґерті. З тої нагоди архиепископ Спелман виголосив проповідь, у якій в імені 21 міліонів американських католиків подякував президентові Рузвелтові за мирові заходи, зокрема за висилку свого амбасадора, Майрона Тейлора, до Ватикану. Президент, подібно як католицька церква і святіший отець бажають замирити світ на справедливих основах, казав Спелман.

ПРАВНІ КЛОПОТИ ЛІДЕРА „СРІБНИХ СОРОЧОК"

Федеральний суд у Вашинґтоні приказав видати стейтові Норт Каролайна Вилйема Доллі Пелія, провідника фашиствської орґанзації „срібних сорочок", як утікача перед судом. Пелі постарався за „рит оф гебіас корпус'', на основі котрого він має вперед бути переслуханий у Вашинґтоні 20. березня.

ФЛЬОТА РЕКВІРУЄ КОРАБЛІ

Американська военна фльота зареквірувала чотири рибацькі кораблі підприємства Ф. О' Гара в Портленді, Мейн. Як догадуються, їх хочуть випробувати для виловлювання мін.

БАТЬКО І ТРИ СИНИ ЗГИНУЛИ В КОПАЛЬНІ

У малій копальні вугля коло Газарду, Кентокі, котру веде родина Гофів, обвалилася скала й придавила на смерть 45-літнього Лютера Гофа та його трьох синів, що були у віці 22, 13 і 9 років. Один син, що має 14 літ, вийшов з випадку ціло.

ХОЧУТЬ ДЕПОРТУВАТИ ДЕЗЕРТИРІВ

Іміґраційний уряд приказав відправити назад 4 людей, що дісталися до Америки „зайцем", себто крадьки; без відома уряду й корабельної влади. Між ними є два італійські іміґранти, котрі кажуть, що вони втекли з Італії 12 років тому, бо не годился з фашистівським режімом.

ТОРНАДО НА ПІВДЕННОМУ ЗАХОДІ

Через резиденційну частину міста Шрівпорту, в стейті Луізіяна, перелетів у вівторок ґураґан, що дув зо скорістю 70 миль на годину. 15 осіб знайдено неживими на дорозі ґураґану. Є теж баґато ранених.

Уряд вислав на удержання порядку національну ґвардію, а Червоний Хрест рятункові відділи.

Ґураґан наробив теж немало шкоди в місті Маршел, у стейті Тексас, де згинула від нього одна жінка.

СПРАВДИВСЯ СОН ДИТИНИ

Ґертруда Ґордон, 13-літня дівчина з Ґорнел, Ню Йорк, сказала своїй матері у вівторок рано, що їй снилося, що її 2-літній братчик Ворен умер від випадку. Того самого дня зполудня Ворен поліз на залізниці рейки, що йшли коло їх дому, саме як туди наїхав поїзд, і згинув під його колесами.

МЕДИЧНЕ ВІДКРИТТЯ

На зборах Нюйорської Медичної Академії виголосив д-р І. С. Векслер реферат про перше вдале лікування досі невилікувальної недуги, котра атакує центральну нервову систему, а котру звичайно називають „недугою Ґеріґа", бо на неї занедужав відомий „бейзболовий" ґрач. Лікар говорив, що лікування полягає на кормленні недужого вітаміною Е.

УБИВНИК НІМЕЦЬКОГО КОНСУЛЯ ЗАСУДЖЕНИЙ

У карному суді в Брукліні, Ню Йорк, відбулася розправа проти бувшого боксера Ернеста Волтера Келера, обвинуваченого за вбивство німецького консуля, д-ра Волтера Енґельберґа. Обвинувачений не зізнавав, а його оборона станула на тому, що Келер убив консуля в самообороні, бо цей робив до нього неморальні підходи. Прокуратор казав, що це хитро обдумана оборона, але не відповідає правді. Присяжні судді признали його винуватим убивства, котре кваліфікується як „менслотер першого ступня'', за котре найвища кара виносить 20 літ вязниці.

Адвокат обвинуваченого викликав на суді немалу сензацію припущенням, що д-ра Енґельберґа може вбито на приказ Гітлера в одній з націстичних „чисток".

ДО ТЮРМИ ЗА ЇЗДУ ПО ПЯНОМУ

У нюйорському міському суді засуджено Джозефа Уриґа, 38-літнього автомобільного механіка, на 60 днів вязниці за те, що в пяному стані їхав автом.

АМЕРИКАНСЬКІ КОНҐРЕСМЕНКИ.

Дотеперішні конґресменки (зліва направо): Мері Нортон з Ню Джерзі, Клара МекМилен з Савт Каролайни, Едит Норс Роджерс з Масачусетс, Джесі Сомнер з Ілінойс і Каролайн О'Дей з Ню Йорку витають нову конґресменку, паню Френсиз Пейн Болтон з Оґайо.

МОСКОВСЬКЕ НАСИЛЬСТВО НАД ФІНЛЯНДІЄЮ

МОСКВА. — Урядово проголошено, що підписано мир з Фінляндією, з якою Совети були у війні від 30. листопаду 1939. Умови советсько-фінського замирення, які мають бути ще затверджені фінським парляментом, є між іншим такі: Карелія здовж озера Ладоґи, як і ціле озеро, переходять під владу Советів. Також і місто Віборґ. Совети дістають у наем за 5 мліонів фінських марок півостров Ганґо, де буде створена советська морська база. Для тої самої цілі дістають Совети ще фінську територію на далекій півночі, де ще матимуть пряме получення з Норвеґією. Крім цього дістають Совети ще поменші міста й острови та ріжні інші комунікаційні та торговельні привілеї. Умови є далеко тяжчі від тих, які ставили Совети минулого року перед розпочаттям війни.

НАРІД І ВОЯКИ НІЧОГО НЕ ЗНАЮТЬ.

ГЕЛЬСІНКІ. — Фінський парлямент відбуває тайні, але дуже бурхливі наради. Він один знає про умови миру з Советами. Народні маси, як і військо на фронті, не знали нічого про мирові заходи. І ніхто не припускав, щоб треба було годитися з Советами на таких тяжких умовах, які Совети подиктували, а про які дізнались фінські журналісти з німецького радія

ДОЛЯ ПОЛЬЩІ І ЇЙ ПОДІБНИХ.

ЛОНДОН. — Американський кореспондент подає, що чужинецькі посольства в Лондоні є тої думки, що Фінляндію стрінула та сама доля, що Чехословаччину, Польщу й Австрію. А це означає обниження престіжу аліянтів і перенесення війни на Балкан. Та вже найгірше стоїть справа з простим чоловіком-анґлійцем. Той уже цілком не визнається, що сталося. Знає, що фіни хоробро билися та що держать фронт. Чує, що Анґлія і Франція готові висилати військо до Фінляндії. А тут такий понижаючий мир, що є ударом у сторону демократій. Та так є, що фіни таки не вірили в аліянтську спромогу вислати їм допомогу. Були тої думки, що якби навіть аліянти пробували це зробити, то Німеччина до цього не допустилаб і знищилаб своїми бомбовозами цілу Скандинавію.

ПРИЗНАЮТЬ НЕВДАЧУ.

ЛОНДОН. — Загально відчувають, що закінчення фінсько-советської війни є получене з великою шкодою для аліянтів. Скандинавські держави будуть тепер під советсько-німецькою контролею. Під таку саму контролю готов підпасти тепер і цілий Балкан, а це булоб великим ударом для Франції й Англії.

ВЕРНУВСЯ З НІЧИМ.

РИМ. — Німецький міністер заграничних справ не осягнув нічого підчас свого останнього побуту в Римі. Таке заключають по тому, що пише італійська преса. Дехто каже, що відносини між Німеччиною й Італією навіть погіршились.

НІМЕЧЧИНА РАДІЄ.

БЕРЛІН. — Советсько-фінське замирення вважає преса німецькою перемогою. При тому нагадують німецькі симпатії до фінів, що знайшли свій вияв у 1918 р., коли то німецькі жовніри помагали Фінляндії добути незалежність.

ЩО ДАЛІ?

ГЕЛЬСІНКІ. — Як фінські офіцири на фронті почули про фінсько-советське замирення через радіо з Німеччини, один з офіцирів сказав, що це є „звичайний ґітлерівський переможний похід". Але що буде далі?

ЕВАКУАЦІЯ БАТУМУ.

АНКАРА (Туреччина). — Совети виселюють жінок і дітей з чорноморської пристані Батум, яка сполучена рурами з нафтовими джерелами в Баку. Батум лежить недалеко турецької границі. Його можна острілювати з гармат з турецької території. З цього заключають, що Совети побоюються там аліянтського наступу, щоб відтяти їх, а зглядно їхнього німецького союзника від кавказької нафти.

КОНФЕРУЄ З РІЖНИМИ ПРЕДСТАВНИКАМИ.

ЛОНДОН. — Американський підсекретар стейту Велес відбув довші конференції з королем, премієром Чеймберлином, міністром війни, а тепер переговорює з визначнішими представниками опозиції з робітничих і ліберальних кол. Хоче таким способом мати якнайдокладніші інформації щодо того, до чого Анґлія змагає у тій війні і як би її можна було закінчити.

ТАКИ НАДІЮТЬСЯ НІМЕЦЬКОЇ ОФЕНЗИВИ.

ПАРИЖ. — Німці повели дуже оживлену розвідочну діяльність. Літаки літають надзвичайно низько. Значить, що хочуть зібрати якнайточніші інформації про те, як розложені французькі сили. Літають також і над Парижем. З того заключають, що німецьке командування таки думає повести офензиву.

БОМБАРДУВАЛИ В ГИРЛІ ЛАБИ.

ЛОНДОН. — Урядово проголошують, що британський летун бомбардував німецьку субмарину в гирлі ріки Лаби. Думають, що субмарину знищено. До цього додають, що правдоподібно знищено від вибуху війни понад 50 німецьких субмарин, а Німеччина мала з початком війни всього 60 субмарин.

"SVOBODA" (UKRAINIAN DAILY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення мае бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

БУНТ ЗА ПЕРЕПИС

Американський уряд приготовляється до переведення в наступному місяці перепису населення Злучених Держав. Довкола цього перепису розгорілася тепер досить бурлива політична боротьба. Щоби боротьба не звела кого на манівці, справа вимагає спокійного вияснення.

Перепис має відбутися на основі закону, ухваленого в 1929. щоці, який постановляє, що перепис має подати перепис населення, рільництва, наводнення, просушення, дистрибуції, безробіття й копалень. На основі цього закону, питання, на які мається відповідати при переписі, мають бути вироблені директором перепису за апробатою секретаря торговлі.

Йдучи за приказом цього закону, урядники приготовили низку питань, що мають подати урядові дані для зібрання перепису про перечислені справи, і власне проти цих питань знялася тепер буря протестів. Як далеко ця опозиція зайшла, можна вносити з того, що в палаті конґресового сенату виступив один сенатор із заявою, що на деякі питання він відмовить відповідей, хочби за це його мала стрінути кара; що один адвокат у Коломбосі, Огайо, вніс до суду позов проти переписових урядовців за нарушення закону, а інший сенатор із Ню Гемпширу закликав у своїй радіовій промові населення цілого краю не відповідати на „шпигунські" запити й організувати „протишпигунські" клюби.

Та які гарячі не булиб ці виступи тепер, вони, за всякою правдоподібністю, втихнуть, поки прийде до перепису. Вказує на це досвід попередніх переписів, бо при кожному з них повставала саме така буря протестів, щоб наробити клопоту правлячій партії. Через те й тепер, коли править Демократична Партія, проти перепису протестують звичайно члени Републиканської Партії.

Що закиди не мають розумних основ, видно теж з того, що замісць спокійно протестувати проти безправства, протестуючі послугуються визиванками, щоб натаврувати цей буцімто безправний розпит. Називаючи це шпигунством, чи чимось у тому роді, вони підсувають думку, що відповіді на переписні запити уряд міг би вживати для інших цілей, які з переписом не мають нічого спільного, приклад, щоби потягати до відповідальности за незаплачення податків. Отже саме таке вживання переписних відповідей неможливе, бо департамент торговлі, що буде переводити перепис, не дасть інформацій, ним зібраних, департаментові скарбу.

По при сьогорічному переписі можуть появитися запити, яких не було при минулих переписах, це правда, але появляються вони не тому, що урядники хочуть пхати носа в приватні справи громадян, а тому, що розвій публичного життя вимагає розслідів щораз то нових обставин і тенденцій. Через те всі громадяни, що слухають закону, певно відповідять без вагання й остраху на всі, поставлені їм запити.

ВЕЛИКА БРИТАНІЯ Й УКРАЇНА

Ф. В. Девсон помістив у „Монтреал Дейлі Стар" статтю під заголовком „Велика Британія й Україна", в якій пише наступне:

„Головною проблемою в Европі є тепер українська проблема. Велику Британію ця проблема повинна інтересувати тому, що незалежна Україна мала би великий вплив на европейський мир, та тому, що Україна буде тісно звязана з британськими життєвими інтересами.

„Мені здається, що колиб Україна досталася цілковито до сфери німецьких впливів, то це булоб великою шкодою для інтересів народів, що замешкують велику британську імперію. Так, як я це розумію, то українці хочуть правдивої свободи, а не диктаторства та всякої опіки. Українці не хочуть у себе ніякого деспотизму. Вони хочуть у себе такого ладу, який є в західних державах і до того ладу завжди прямували.

„Україна з побережжям Чорного моря лежить на дорозі з півночі на південь Европи. Через Україну йде дуже добра дорога з середущої Европи до Персії та Індії. Через посідання України царська Росія могла впливати на Балкан, загрожувати Туреччині, контролювати Кавказ та впливати на Персію.

„Велика Британія не має причин грати конспіративної ролі в ірредентичних змаганнях України. Коли взяти під увагу теперішнє положення України, де рух за незалежність дуже великий, то мусимо передбачити, що там у скорому часі щось станеться... Україна нераз уже доказувала, що може бути важним чинником в Европі. Таким чинником стає вона й тепер. Тому про відносини в Україні Велика Британія мусить бути докладно поінформована й мати свою готову політику для розвязки українського питання, яке не повинно бути вирішене без участи британської імперії.

„Було би гіпокризією заперечувати вагу незалежности України. Причина, чому ми досі мало займались українським питанням, та, що ми це питання іґнорували, бо вдавали, що розвязка його для нас недогідна. Тимчасом уже виявляється, що українське питання дуже важне і що Велика Британія повинна в розвязці його бути дуже заінтересовано".

НІМЕЦЬКО-СОВЄТСЬКА СПІЛКА

На ту тему пише дуже цікаво Вилсон Вудсайд у „Сатердей Найт", у статті п. з. „Німецько-російська кооперація".

Вудсайд каже, що коли Совети ведуть тепер війну в Фінляндії з більшим успіхом, то це заслуга німецьких штабових офіцирів. Каже далі, що нафтові поля в Галичині є під надзором німецьких інжинірів, а советський транспорт пробує направити Фриц Тодт, німецький знавець будови гостинців. Німецькі знавці управляють пристані над Чорним морем, такі як Одесу, Батум і інші.

Нова німецька корабельна лінія, що послугується найнятими грецькими кораблями, функціонує між чорноморськими советськими пристанями й гирлом Дунаю в Румунії. Знимки в часописах представляють оживлення в будові транспортових стацій на новій російсько-німецькій границі в Польщі, де товари переносять із широко шляхових советських залізниць на стандардової міри шляхи німецької залізниці. Гітлер і Сталін підписали торговельний договір, що має за ціль обміну товарів вартости біліона марок (коло ($300,000,000) в однім році. Д-р Лей видав заклик до світових робітників лучитися для повалення капіталізму. А Британія громадить велику армію на Близькім Сході і висилає тисячі охотників до Фінляндії.

Тепер питання, як далеко можуть Німеччина й Совети кооперувати? Чи зможе Гітлер одержати подостатком припасів від Советів, щоби побороти блькаду й удержатися в той спосіб роками? Чи зможе німецька мілітарна влада захопити ступнево в свої руки управу над червоною армією й зробити з неї силу? Виходить на таке, що аліянти готові вповісти Советам війну і вдарити на них цілою силою. Їхні приготовання на західнім фронті можуть мати лиш оборонний характер, принаймні тепер, але також підготування на північнім і західнім фронті неконечно повинні мати таку саму оборонну ціль. Армія на Близькім Сході представляє певен рід забезпечення проти московського або німецького походу на Балкан, проти кавказького фронту, або проти походу в напрямі мезопотамських або перських нафтових піль. Але нагромадження цеї армії може теж означати аліянтський наступ на нафтові терени в Батумі і Баку. Аліянтсько-турецький договір, згідно з дійсністю, не зобовязує Туреччину до виступу проти Советського Союзу. Одначе турецький міністер закордонних справ зробив значучу заяву, що коли договір не вимагає, щоб Туреччина виступала проти Советського Союзу, то він її того також і не забороняє.

Німці не бажані на фінляндськім фронті.

У подібний спосіб відповідять аліянти (коли буде можливо їм перейти через Скандинавію), інтервеніюючи по фінській стороні, якщо німецький жовнір або німецька зброя появляться разом із советськими жовнірами на фінсько-советськім фронті. Тому, хоч можна догадуватися, що як Гітлер так і Сталін бажалиб собі, щоб ціла ця „авантура" (з фінами) закінчилася якнайскорше. Але з другої сторони не можна навіть про це думати, щоб Сталін запросив німецьку армію йому помагати. Бо тим чином признав би він отверто, що його армія не є добра і тоді стратив би можність торгуватися з німцями. Сталін, пише Вудсайд, не відважився навіть спровадити собі на поміч 10,000 німецьких жовнірів, бо колиб Сталін зачав з 10 тисячами німців, то міг би закінчити з цілим пів-мілйоном німецького війська. Є ще й друга причина, чому на карельськім фронті є лиш німецькі дорадники, а нема німецького війська й летунів. Прилучення Німеччини в отвертий спосіб до руйнування скандинавських держав булоб найпевнішим способом до кінця Норвеґії і Скандинавії в обіймах аліянтів, а водночас відібралоб Німеччині цінні мінерали, як залізо, й отворилоб дорогу, яка тепер є замкнена, до аліянтської мілітарної інтервенції в Фінляндії.

Головною заковикою советсько-німецької співпраці є те, що вона не може опиратись на взаємнім довірю. Тільки тоді, коли положення Сталіна ослабиться, прийде до того, що німці здобудуть собі доступ до советських економічних багатств, яких їм так конечно потрібно. Наступить це тоді, коли Советський Союз іще більше збідніє, а його економічне життя ще більше розстроїться і не буде в можності випродукувати надвишки для Німеччини. Тоді трапиться нагода для німецьких інжинірів зорганізувати це життя. Тут треба взяти під увагу те, що большевицько-німецька кооперація не розпочинається серед сприятливих відносин, як з огляду на нагромаджені припаси, готові до висилки, так і з огляду на велику скількість машинерії, призначеної на обмін. Обі держави захопила одна з найбільших кріз. Советська продукція ледве встані осягнути і вдижити советське населення. Вона є сильно обтяжена, подібно як і ціла націвська индустрія, що є продукцією воєнних матеріялів. Експортова „надвишка" Советів з 1930—32 рр. закінчилася, як відомо, голодом у 1933 р., коли згинуло від 4 до 5 мілйонів селянського населення. Якщоб в останніх роках була яка надвишка поживи і матеріялів, то Советський Союз з левністю вивіз би їх за границю, бо світові ціни на ті продукти значно піднеслись. Але советська експортова торговля зменшилась, а минулого року була менша від данської. Саме 2 тижні перед підписанням Гітлерівсько-Сталінського договору один з головних німецьких економічних журналів, „Дер Дойтше Фольксвірт", писав, що дуже трудно дійти правди про дійсне положення через непрохідну заслону советської пропаганди, але „перебільшення й фальшиву статистику видно з усіх сторін". Продукція нафти мала зростати стало впродовж другої пятилітки до близько 30 мілйонів тон річно, одначе експорт упав з 6 мілйонів тон у 1932 р. на один мілйон у 1938 р. Більші скількості продукції були виказані в майже кожній ділянці, одначе в дійсності нічого не було на вивіз. Варт звернути увагу на малу скількість експортованої залізної руди, що рівняється одному процентові німецького нормального імпорту; можливо два мілйони тон нафти, або коло 5 відсотків того, що Німеччина потребує, і певна скількість манґану. Значучо є теж те, що економічна угода, підписана між двома краями 29 вересня м. р., якої подробиці тепер викінчено, має на цілі якнайвище осягнення висоти обміни товарів з 1930 р., коли Совети вислали до Німеччини товари вартости 436 мілйонів марок, а цілий німецький імпорт виносив у тім році 10,393 мілйони марок. Це значить, що советський пайок виносив 4.2 відсотка. Від того часу російсько-німецька торговля впала майже цілком.

У Німеччині брак інжинірів.

Советські товари мусіли би бути перевезені до Німеччини через величезну віддаль і то страшенно злою советською перевозовою системою. Без сумніву, через застосування більшої німецької справности і німецької машинерії можна би поправити перевіз і збільшити советську продукцію. Одначе і в самій Німеччині дається відчувати недостача інжинірів.

З витинків з „Дойтше Альгемайне Цайтунґ", які Вудсайд привіз зо собою зо своєї останньої подорожі по Німеччині, доказує він, що запис студентів у німецьких інжинірських колеґіях упав так низько, а запотребування інжинірів так нагло збільшилося, що в Райху в 1942 р. буде недоставати 42,000 інжинірів. Тому Німеччина не буде встані удержати в добрім стані свої власні промислові заведення. „Ді Франкфуртер Цайтунґ" писала минулого січня, що треба буде цілорічної продукції німецького машинового промислу, щоби поробити конечні направки.

Також стан німецьких залізниць не робить давнього враження німецької справности. З огляду на те, що багато вагонів і льокомотив є цілковито знищені в часі 7-літнього режиму Гітлера, німці не були встані цеї зими перевести нафти, яку для них приготовано на вивіз у Румунії, або постачити німецьким містам у достаточній скількости вугілля, майже одинокуріч, яку Німеччина має в достаточній скількості. Пасажирські поїзди ходять тепер по дуже обмежених шляхах і на них було вже багато катастроф, що мали страшні наслідки. Минулого року одну з найбільших потреб, яку вдалося затягнути, призначено на віднову залізниць. Тому трудно подумати, каже Вудсайд, як Німеччина може здобутись на потрібні матеріяли, тобто рейки, вагони і т. п. та конечний залізничний персонал, щоби поправити стан советських залізниць.

Обставини майже такі, як у 1918 р.

Загально можна сказати, що коли Німеччині вдасться вдержати її воєнну активність, то вона зможе, правдоподібно, звільнити якесь число техніків і збудувати певну скількість машинерії для Росії. З другої сторони, якщо Советам поведеться скоро справитися з війною в Фінляндії і здемобілізувати частину її війська і в той спосіб зменшити свою консумцію, то їй удасться придбати певну скількість сирівців для Німеччини. Але це все ще дуже непевне. Сумнівне є, чи все так станеться, як собі цього бажають німці, та чи аліянти будуть тихо дивитись на співпрацю Советів і Німеччини.

Дальше каже Вудсайд, що теперішні взаємини Німеччини до советської Росії дуже а дуже нагадують 1918 рік. Тоді вона теж мала діставати всякі припаси від Советської Росії. Та скоро переконалася, що мусить по них іти сама, бо інакше їх не дістане. Запрошена урядом України, який потребував її помочи і за це обіцяв постачання збіжжя й мяса, вона була водночас дістала в свої руки російське залізо, вугіль і нафтові поля. А який був вислід усього того? Ця невдачна спроба звязала руки 500-тисячної німецької армії в Україні, що там полишилася цілий рік, спричинила без кінця неприємностей німецькому урядові, а в заміну одержали німці дуже а дуже небагато. Щось подібне може притрапитись і тепер. До таких саме плянів належить контроля і перевіз румунської нафти і шведського заліза, які Гітлер мусить мати і які мав надію одержати, поки розпочав війну з Британією і Францією.

Ось у такім, не дуже рожевім світлі представляє Вудсайд співпрацю Німеччини з Советською Росією.

К. Вовк.

ДУРНИЙ ЖАНДАРМ

(2)

Це було в неділю, себто вчора. Нині, себто вже в понеділок, наче би нічого не сталося. Софрон спокійненько призирався до роботи Гната, коли він рубав колоди. Чейже справа між ними вже була полагаджена гоноровo. Хоч не так, як то буває між панами, та всежтаки, сільським звичаєм, по лицарськи.

Отже Гнат колов колоди, Софрон призирався. Голова Софрона з двох причин ходила ходором. Голові не дуже здорово, як у чоло вдариш з усієї сили камінням збанком. Ще гірше, як хтось з розбитою головою, з отвореною і зле обвязаною раною танцює цілу ніч і до рана запивається гарячим вином.

Вже більше як пів години Гнат рубав і Софрон призирався, та з уст обох не вийшло одно слівце. Аж Гнат позастромив сокиру обухом на колоді, сперся на топорищі і забалакав:

— Правду кажучи, викидати когось з хати тоді, коли вже цілком темна ніч, не годиться. Повинно бути строго заборонене. Коли мене викинули з коршми, то я впав так, що ще один цаль уліво і я разом з моїм новим одягом був би лежав у ямі з вапном!

Оба знов мовчали і оба думали, якби то було, колиб Гнат пірнув у те вапно. Знов по довшій хвилі Софрон виймив з уст люльку, сплюнув і каже:

— У всім є сук. Одному може бути досить, як дістане збанком по голові. Коли Ватричко вдарив Куманька по голові і вбив його, то адвокат, що в суді боронив убивника, пояснив, що Ватричко цілком не мав наміру вбити, ані вдарити, бо він тільки висказав свою думку з натиском. Отже й від думки, як вона сказана з натиском, буває, що можна впасти трупом. Це тоді, як чорт так схоче. Як би ти був тим збанком тарахнув тільки на палець нижче, був би чорт взяв мое праве око! Тоді я мусів би нанову вчитися робити всяку роботу, бо лівою рукою. Лівою рукою рубати, лівою чистити чоботи, грати в круглі, дивитися на годинник, бити в писок.

— Так воно, так, — сказав Гнат і став знов гатити сокирою.

Знов довгу хвилю Гнат рубав і колов, а Софрон призирався. Від сіножаті надійшов жандарм у повній зброї. Переліз через пліт і пустився до обох парубків. Ногою все завивав, бо його довга шабля баламкалася і лізла йому між ноги. Гнат знов сперся на своїй сокирі. Софрон спер оба лікті на колінах і дивився на жандарма. Оба парубки були цікаві, що він їм скаже. Жандарм приступив до Гната, карабін поставив „при нозі", з урядової шкіряної торби виймив червоно оправленого нотатника і зачав питати:

— Як ти звешся?

— Я? — спитав Гнат. — Я звуся Гнат.

— А як тебе пишуть?

— Та на що, чого я маю питатися?

— Питаю, як твоє писане імя, твоє назвище?

— Ага! Назвище мого тата є Гикавко, та його все пишуть Гайдюк, коли кличуть до суду.

— Отже Гнат Гайдюк, — записав жандарм у своїй червоній книжечці і питав далі:

— Коли так, то я мабуть не помиляюся, взгадуючи, що той другий пишеться Софрон Міркуш.

— Воно таки так, — сказав Софрон, дуже здивований, не знаючи, нащо вони оба жандармові потрібні.

— В неділю ви оба були в місті в ресторані на музиках? — питав жандарм.

— Та були! — відповіли оба нараз.

— І ви там були активними учасниками каригідного ексцесу.

Парубки не зрозуміли дуже урядової мови жандарма. Гнат відповів:

— Ми там були. Я і Софрон. Та не пригадую собі, щоби ми були якимись учасниками чогось такого, не збагну, про що ви думаєте.

— Не погіршуйте вашої ситуації заперечуванням! — сказав жандарм грізно. — Свідків є досить! В першій лінії Марія Закутна, вульгo чорна дівка...

(Дальше буде).

ГОЛОВНИЙ УРЯД У. Н. СОЮЗУ.

ГОЛОВНИЙ ЕКЗЕКУТИВНИЙ КОМІТЕТ:

ГОЛОВНИЙ ПРЕДСІДНИК:
МИКОЛА МУРАШКО,
81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ЗАСТУПНИК ГОЛ. ПРЕДСІДНИКА:
ГРИГОРІЙ ГЕРМАН,
261 Madison St., Wilkes-Barre, Pa.

ЗАСТУПНИЦЯ ГОЛ. ПРЕДСІДНИКА:
МАРІЯ МАЛЕВИЧ,
344 Becks Run Road, Pittsburgh, Pa.

ГОЛОВНИЙ РЕКОРД. СЕКРЕТАР:
ДМИТРО ГАЛИЧИН,
81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ГОЛОВНИЙ ФІНАНС. СЕКРЕТАР І КАСІЄР:
РОМАН СЛОБОДЯН,
81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ГОЛОВНА КОНТРОЛЬНА КОМІСІЯ:

ДМИТРО КАПІТУЛА,
33 S. Hancock St., McAdoo, Pa.

Д-Р АМВРОСІЙ Т. КІБЗЕЙ,
11903 Jos. Campau Ave., Detroit, Mich.

ОМАР Е. МАЛИЦЬКИЙ,
8214 Snow Road, Cleveland, Ohio

СТЕПАН КУРОПАСЬ,
4041 W. Kamerling Ave., Chicago, Ill.

РОМАН СМУК,
1515 Esters Ave., Chicago, Ill.

ГОЛОВНІ РАДНІ:

ТАРАС ШПИКУЛА,
1409 N. Lawler Ave., Chicago, Ill.

МИКОЛА ДАВИСКИБА,
41 Rosewood St., Mattapan, Mass.

АНТІН ШУМЕЙКО,
1972 Ostwood Ter., Union, N. J.

ІЛЛЯ ГУЗАР,
532 E. 18th Street, New York City.

СТЕФАН СЛОБОДЯН,
4323 N. 16th St., Philadelphia, Pa.

ОНУФРІЙ ЗАПОТОЧНИЙ,
1446 Dorothy St., Scranton, Pa.

ВОЛОДИМИР ДІДИК,
5035 Daniels Detroit, Mich.

ІВАН ПІГУЛЯК,
143 Whittier Ave., Syracuse, N. Y.

ЮЛІЯ БАВОЛЯК,
74 S. Tamaqua St., McAdoo, Pa.

СТЕФАНІЯ ПАЛІВОДА,
2444 W. 5th St., Cleveland, Ohio

Головна канцелярія У. Н. Союзу знаходиться у власнім домі під числом 81-83 Grand St., Jersey City, N. J.

Почтова адреса У. Н. Союзу: P. O. Box 76, Jersey City, N. J. Telephone: Bergen 4-1016.

З ДНЯ

БЕЗРОБІТТЯ І ВІЙНА.

Доносять часописи, що внаслідок війни безробіття в Канаді маліє до зера. В половині літа цього року питання масового безробіття там цілком зникне. Остануться лиш деякі люди нечинні: старі, каліки і той малий відсоток лінюхів, що ніколи не хотіли працювати.

Причиною спадку безробіття є війна. За пів року війни Канада витратила на ріжні воєнні цілі 600 мільонів долярів. А на підмогу безробітним впродовж девятьох літ економічної депресії вона витратила коло 900 мільонів долярів. Нині замовлення на воєнні літаки, кріси, гармати, повзи, амуніцію дали людям настільки праці, що кожний, хто бажає працювати, ту працю в Канаді дістане.

ПОДІБНЕ В ЕВРОПЕЙСЬКИХ КРАЯХ.

В европейських воюючих краях також безробіття цілком зліквідоване. Німеччина ще рік до війни цілковито зліквідувала безробіття, а Англія та Франція зробили це з вибухом війни. Причини ліквідації були ті самі, що в Канаді: виріб воєнних продуктів, призначених не для користування, тільки для нищення, дали людям заняття і нагоду заробітку.

В воюючих европейських краях, зокрема в Німеччині, Франції й Англії, навіть відчувається брак робучих сил. Там тепер жінок запрягають до таких робіт, які передтим виконували лише чоловіки. До фізичної праці взялась навіть аристократія, яка передтим тою працею не дуже грішила. Одним словом, у тих краях такий економічний рух, як це бувало за старих добрих часів.

ТРАГІЗМ ПОЛОЖЕННЯ.

Прикрим у тім положенні є це, що до ліквідації безробіття і господарського оживлення прийшло в тих краях щойно тоді, коли вибухла війна і коли нарід масово взявся до виробляння смертоносних машин і нищильних стрілен. Ні виріб одежі, черевиків, капелюхів, меблів, авт, харчевих продуктів і т. п. знищив безробіття, тільки виріб крісів, бомб, гранат, шрапнелів, гармат, повзів, трійливих газів.

В Америці не маємо війни. Але й маємо 10 мілонів безробітних. З острахом насувається на думку питання: Невже нема ніякого іншого способу, щоби побороти те безробіття, тільки той, яким пішли европейські народи?

ДВІ ФУНКЦІЇ.

Виріб зброї й амуніції, також будування укріплень, це функція заграничної політики. Її завданням є — не упримиміти життя людям, тільки зробити його безпечним для теперішних і будучих поколінь.

Виріб одежі, меблів, харчевих продуктів, — це функція внутрішньої політики і її завданням є упримиміти світ, зробити його під матеріяльним оглядом вигідним. Ці дві функції часто суперничають. Бо коштом життєвої приємности треба нераз будувати гармати. Небезпека для даного народу часто широкому загалові незрозуміла. Вона наступає часто щойно в будучому. До тої небезпеки треба готовитися заздалегідь. А маса, не відчуваючи безпосередньої небезпеки нерадо резигнує з „масла" на користь „гармат". Люди все скільні дбати більше про безпосередні вигоди, ніж про майбутню небезпеку.

ПЕРЕСИЧЕННЯ.

Буває, що в національній продукції предметів щоденної потреби повстає пересичення, а далі застій по фабриках. Такий стан маємо від десятьох літ. Фабрики витворювали більше, ніж могли прадати. Ступнево вони припинювали працю, викидаючи мілони людей на вулицю.

Враз з тими викиненими людьми тратили фабрики і споживачів своїх продуктів. Це зменшувало попит на їх продукти, а далі безробіття, ще більше. Від 1930 року тупцювали всі промислові краї біля питання, як розвязати справу безробіття. Аж поки деяким з них не прийшло на думку надмір вирібної енергії краю витрачувати — не на продукти щоденної потреби, тільки на продукти нищення, продукти війни.

Знавці кажуть, що колиб не виріб зброї, то в часі цеї депресії безробіття булоб спало до ще більш катастрофальних границь. Вони також кажуть, що численні спроби розбробити світ розбивались у великій мірі тому, що був страх дальшого закриття фабрик.

ЯКІ ВИСНОВКИ?

Але до яких висновків доводять нас усі ці факти? Невже законом природи є, щоб чоловік свою енергію розділяв на дві частини: на заграничну політику і на внутрішню, й відповідно до того витворював не лиш одежу, меблі, харчі, але також гармати, бомби, гази?

Такі висновки роблять мілітаристи. Вони кажуть, що щоб якийсь нарід існував, він не сміє обернутися в „годованого фармерського кабана", а мусить бути все нараженим на змаг і на небезпеки.

МОСКОВСЬКИЙ ВИЗИСК НА УКРАЇНСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

„Індустрія" з 28. грудня 1939 р. вимагає неухильно зміцнювати дисципліну і пише в дотичній статті наступне: „На основі впорядкування праційної карности та самозакріплення (закріпощення) робітників на підприємствах розвинулись такі форми стахановської праці як одночасна обслуга кількох станків чи кількох агрегатів одним робітником та сполучення в одній особі ріжних фахів та ріжних вирібничих функцій, більше притягнення жінок до промислової роботи в 1939 р., а також і рух за перегляд норм праці... Але досі зроблено небагато, щоб виконати в повній мірі завдання, поставлене партією і урядом... В Донбасі завдано рішучий удар прогульництву і недбальству при праці, але в тяжкім промислі все ще є багато прогульництва й плинкости робочої сили.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

СИРАКЮЗ, Н. Й.

З Окружного Зїзду О. Д. В. У.

На припоручення головної управи скликано Окружний Зїзд відділів ОДВУ на наради в Сиракюзі на день 18. лютого 1940 р. Рівночасно запрошено до участи делегатів поодиноких національних організацій та гостей, а на бесідників п. В. Душника, паню Стефанію Галичин, п. Е. Ляховича і місцевого пароха, о. декана М. Кузіва.

Зїзд відкрив голова місцевого відділу, п. А. Яворський, а провід передав п. І. Пігуляковi, головному радному У. Н. Союзу.

На секретарів зїзду покликано Г. Туркевича і Р. Пристая, а до почесної президії паню А. Стрілецьку і п. В. Гречука з Рачестер.

Предсідник Зїзду у своїй вступній промові привитав делегатів, зясував ціль Зїзду і 10-літню діяльність місцевого відділу, зазначуючи, що зібрані за той час жертви не пішли на марно, бо висилано їх на найконечніші потреби в краю, як на бойову акцію, інвалідам, на Просвіту та ріжним національним інституціям.

Г. Туркевич прочитав загально фінансовий звіт за 10 років, заявляючи, що дотепер відділ зібрав $2,414.09. З того у рідний край вислано $1,700.

З черги предс. покликував поодиноких представників до слова.

Складали привіти та короткі промови, які виголосили: п. В. Гречук, предс. від. 20 ОДВУ у Рачестер; пані А. Стрільчук, представниця Золотого Хреста в Рачестер, Н. Й.; п. М. Колдишевський, предст. молодечого клюбу в Рачестер; п. Мирон Співак, предст. ОДВУ в Фултон, Н. Й.; п. Мих. Дидик, секр. від. 317 У. Н. Союзу в Сиракюз, Н. Й.; пані Анастасія Дембіцька, представниця Жіночої Громади в Сиракюз; п. Юрій Дашкевич від Оборони Лемківщини; панна Текля Танасишин від дівочої молодечої організації, „Огзілері Клоб". Вона говорила по українськи, зазначуючи, що в згоді і спільною працею наш нарід здобуде волю і сотворить українську державу.

Пані Обраєн, предст. Католицьких Доньок; пп. Віктор Осухівський, фін. секретар У. Н. Дому в Сиракюз, М. Капій від хлопячого, молодечого клюбу у Сиракюзі; А. Гайдук, предс. від. 39 У. Н. Союзу; Н. Лесюк, секр. від. 39 У. Н. Союзу; Вуйчишин від греко-кат. парохії; М. Мурин від Громадянського Клюбу та місцевий адвокат І. Пишняк.

Ред. В. Душник говорив на тему: „Міжнародне положення і Україна". Його доклад був добре обудуманий та дуже інтересний своїм змістом, бо порушував та розясняв такі питання, які є актуальними і на часі. — Ми, говорив бесідник, маємо не лише природних ворогів, як москвинів, поляків та мадярів, але і своїх власних, які шкодять національним справам та стараються спаралізувати наш визвольницький рух.

Для нас, українців, настав такий час, що ми мусимо затиснути кулаки, боротися і працювати. Ми звідсіля не маємо змоги, щоб зорганізовано піти у рідний край воювати, зате, ми маємо бути тими амбасадорами, що мають голосити світові, чого Україна хоче. В тій цілі центральна управа занимається висиланням телеграм там, де треба опрокинути чужі, ворожі нам наклепи. Вона видає „Трайдент", який розсилається по чужих амбасадах, видавництвах, політиках і визначним політичним діячам. Та праця принесла вже бажані висліди, а історія запише колись на своїх сторінках плоди нашої організації.

Щоб поширити поле нашої діяльности, ми мусимо мати свою друкарню, бо без друкованого слова нічого не вдіємо, але громадянство мусить нам у тім помогти".

Пані С. Галичин зазначила у своїм вступі промови, що в Сиракюзі є активні члени ОДВУ, отже повинна існувати й організація Золотого Хреста. Бо ця організація перебрала на себе дуже важну ділянку народнього життя та старається обєднати жіноцтво, яке має репрезентувати жіночий рух. На жаль, жіноцтво Сиракюзу стоїть далеко позаду під організаційним оглядом. Бажаним булоб, щоби мужчини помагали жінкам та самі вступали до тої організації так, як це роблять американці. У них цілі родини належать до Червоного Хреста.

Наступний промовець, п. Е. Ляхович, говорив на тему: „Зеднання і розеднання в житті нації". Це одна із найкращих тем, яку бесідник міг вибрати під теперішню хвилю, бо рішальним чинником у відбудові української держави буде зеднання нашої нації. Між іншим бесідник зробив такі завваги: Кожний, чоловік, що з якихось причин стратив своє здоровля, а водночас і життєздатність, мусить основно лікуватися, придержуватися приписаних дієт, заживати гіркі ліки і терпіти так довго, поки не приверне знову свойого здоровля. Колиж він не піддасться правилам гігієни, відживлювання і нормального життя, то такий чоловік мусить згинути. Український нарід має також своєрідну хоробу, що мститься на нас цілими століттями, а тою хоробою є національне розеднання, що вбиває силу, відпорність і творчість нації.

В останніх часах дійшло до того, що деякі гуртки людей очернюють і обплювують наших ґенералів, що так по геройськи відбивали ворожі удари в часі визвольних змагань, а потім скиталися на вигнанні зо своєю армією, не опускаючи її.

На ту хоробу розеднання наш провід хоче знайти діягнозу, якаб її вилікувала, і в тій цілі скликається Всенаціональний Конгрес усіх груп і партій, знаючи наперед, що там будуть тертя. Але ми маємо наглядний доказ, що народи з демократичним устроєм багато краще розвиваються ніж із тоталітарним, бо там є партії, там є тертя, акція і протиакція. На жаль, у нас тепер особисті, а не ідеольогічні тертя і такі явища треба нам поборювати.

Потім пані С. Галичин у своїм рефераті: „Роля жінки в житті нації" широке обговорила завдання і значіння організації Золотого Хреста. Ця організація, казала вона, може більше зробити під політичним оглядом, як яканебудь інша, маючи за собою організацію американського Червоного Хреста, де почесним членом є президент Рузвелт. Нам відомо, що напр. організація польського Ч. Х. зібрала 18 мілонів долярів у 1918—19 р. У тих важких часах нашa нація не мала тут такої організації, яка занялаcяб справою будови української держави. Та тепер для нас сприятливіші обставини і жінки мусять їх використати, маючи широке поле і засоби для української пропаганди, ширення української літератури, історії, мистетва і т. п. Коли ми цього не зробимо, то наші вороги будуть дальше красти наші національні цінности і ними гордитися, а ми дальше будемо сидіти позаду в тіні.

Слухаючи її реферату і тої гіркої, але щирої правди мені пригадалися часи наших визвольних змагань, де ми цілими тижнями не зміняли біля, а дехто не мав сорочки, лише військову блюзу тай штани, що накривали його грішне тіло. Тому від нужі аж ройлося. Одного разу дивлюся, а там молодий стрільчик мамирує в одному черевику, що десь знайшов при дорозі, другий шлапає по болоті у черевиках без підошов, а тамтой уже босоніж місить болото, тай ще собі жартує: „Ех, коби так який поляк попався під руки — буде йому кінець, а мені черевики". Ще гірше терпіли ранені, бо не було медичних середників, не було чим гоїти ран.

Колиб ми були мали свою організацію Червоного Хреста в Америці, то стан нашої армії не був би таким грізним і застрашальним, бо Червоний Хрест іде назустріч усім терплячим і потребуючим, але треба було комусь тим занятися.

По вичерпанні програми і принятті резолюції щодо Всеукраїнського Конгресу присутні удалися на спільну вечерю, де о. декан М. Кузів виголосив патріотичну промову. Між іншим зазначив, що брак обєднання в нашім народі не дає нам дійти до спільної цілі і великих діл. Не зважаючи на це, що маємо церкви, запомогові організації і т. п., ми ще далеко позаду, бо не вміли оборонити своєї самостійности. Правда, ми маємо багато ворогів, що пхаються в Україну, бо вона багата і плодюча. На ті багатства ласі наші сусіди й тому так непокоять і винищують наш нарід. Щоб ті напади успішно відбивати, говорив бесідник, мусимо бути зеднані і не падати духом. Бо як довго є життя і надія, як довго серце наше бє, так довго ми є нацією, що бореться століттями і дальше буде боротися.

Потім говорили ще пп. тостмайстер І. Пігуляк, А. Гайдук, В. Осухівський, Г. Туркевич, В. Гречук, пані А. Стрілецька і С. Галичин, яка по вечері відбула ще наради з самими жінками.

На народні цілі зложили такі організації й особи: від. 20 ОДВУ з Рачестер $10; від. 17. У. З. Хреста з Рачестер $5; Запорозька Січ, від. 317 У. Н. Союзу в Сиракюз, $5; від. 39 У. Н. Союзу в Сиракюз $5; Укр. Народний Дім у Сиракюз $5; Жіноча Громада у Сиракюз $2; Дівочий Молодечий Клюб (Огзілері Клоб) у Сиракюз $2; пані Обраєн $1; п. М. Співак $2. — Разом $37.

Г. Туркевич і Р. Пристай, секретарі Зїзду.

КЛЮБ ЖЕРТВУЮЧИХ КРОВ

В Торонті на днях завязався клюб осіб, що жертвують свою кров. Клюб існує під опікою Фундації Наукових Дослідів в Канаді. Сироватка, яку будуть виробляти з крови членів, ця фундація відсилатиме до Европи для ранених канадійських жовнірів. Члени цього клюбу будуть давати не більше як чверть літри що два місяці. Реєстрація на цю шляхотну доброчинність відбувається з боку Канадійського Червоного Хреста.

БАНКИР

барон Альберт Ротшільд, член німецької вітки того банкирського роду, приїхав до Ню Йорку й у розмові з газетярами заявив, що в південній Африці панують сильні противнімецькі настрої.

НЮ БРОНСВИК, НЮ ДЖЕРЗІ.

НАДЗВИЧАЙНІ ВАЖНІ ЗБОРИ

ВІДДІЛУ 353. УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ
відбудуться
В НЕДІЛЮ, 17. БЕРЕЗНЯ (MARCH 17, 1940)
точно в 4. годині
В СЛОВЕНСЬКІЙ ГАЛИ, 306 SOMERSET ST., NEW BRUNSWICK, N.J.

Обовязком кожного члена є прибути на ці Спеціяльні Збори. Головно повинна прибути на них вся молодь, котра буде мати нагоду ліпше запізнатися й порозумітися з У. Н. Союзом, бо на тих Спеціяльних Зборах буде приявний **гр. Герман.**

Н. Василюк, від. секр.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. Місячні збори Бр. св. Івана Хрестителя, від. 270., відбудуться в пятницю, 15. березня, 7:30 ввечір, в У. Н. Домі. 181-183 Фліт ул. Проситься всіх членів прибути на ці збори, бо є важні справи до полагодження. — Андрій Бусько, рек. секр.

ЕЛИЗАБЕТ, Н. ДЖ. Місячні збори Тов. Запорозька Січ, від. 234., які мали відбутися 8. марта, з важних причин не відбулися, а відбудуться в пятницю, 15. марта, в 8. годині вечером, в салі У. Н. Дому, в Елизабет, Н. Дж. — П. Сташків, предс.; В. Кордаш, скарб.; С. Могила, секр.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. Місячні збори Тов. Укр. Січ, від. 170., відбудуться в неділю, 17. березня, в годині 6. ввечір, в У. Н. Домі, 181-183 Фліт ул. Припоминається довгуючим членам, щоби заплатили свої залеглі вкладки до У. Н. Союзу й Тов. Січи, бо в противнім разі будуть суспендовані. — Т. Наконечний, фін. секр., 16 Sanford Pl., Jersey City, N. J.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. Місячні збори Бр. св. Юрія, від. 239., відбудуться в суботу, 16. ц. м., точно в год. 8. ввечір. Біжучі справи буде полагоджувати секретар вже від год. 7. ввечір. Тому, що є важні справи до вирішення, приявність усіх членів обовязкова. — Управа.

САВТПОРТ, КОНН. Звичайний місячний мітінг Тов. ім. Т. Шевченка, від. 84., відбудеться в неділю, 17. березня, пополудні, в гали У. Н. Дому, 279 Кінґс Гайвей, Вест Савтпорт, Конн. Проситься всіх прибути начас і справи полагодити, які будуть на деннім порядку. — Микола Гайда, предс.; Іван Сендзік, кас.; Петро Дудко, секр.

BETHLEHEM, PA. St. Dymitry lodge Br. 288 is holding their meeting on Sunday, March 17, at 2:00 P. M. in the Ukrainian hall, 235 Carbon St. Notice to all members: there are a few very important matters to be discussed. We ask members to attend this meeting. Also request our last Sec. and Treas. to be there. — Geo. Zawick, Pres.; Dmetro Muszasty, Treas.; Andrew Danyluk, Sec.

ЙОРКВІЛ, О. Квартальні збори Тов. ім. І. Франка, від. 77., відбудуться в неділю, 17. березня, в годині 6. пополудні. Обовязком кожного члена прибути на збори, бо є важні справи до полагодження. Проситься довгуючих членів, щоби вирівняли свої довги. — Петро Головідь, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. Квартальні збори Бр. св. Володимира, від. 105., відбудуться в неділю, 17. березня, точно в годині 3. пополудні, в галі Української Громади, 2051 Ровен ул. Проситься тих членів, котрі довгують, щоби прийшли на збори й заплатили свої вкладки, щоб не затягали по більшій сумі довгу. Точно в годині 5. по зборах відбудеться відчит на тему першої української еміграції в Америці. Проситься привести своїх приятелів на відчит. — С. Слободян, предс.; С. Крайник, кас.; М. Мельник, секр.

ПАСЕЙК, Н. ДЖ. Квартальні збори Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 42., відбудуться в неділю, 17. березня, в 2. год. попол., в льокали У. Н. Дому, 237 Говп Ев., Пасейк. Всіх членів і члениць проситься зійтись на ці збори, бо маємо деякі важні справи до рішення. Довгуючі члени, не забувайте вирівнювати свою залеглість та не наражуйтесь на суспенду. — Василь Юсипчук, гол.; Володимир Делет, кас.; Петро Головачук, фін. секр.

ШІКАҐО, ІЛЛ. Місячні збори Бр. Рожд. Пресв. Богородиці, від. 259., відбудуться в неділю, 17. марта, в гали парохіяльній, 4950 С. Палайна ул. Проситься всіх членів прибути, бо є важні справи до полагодження. Довгуючі члени мають вирівняти свій довг, бо вразі неприсутности довгуючого члена на тім мітінґу, буде суспендований і з Братства і з У. Н. Союзу. — Василь Горинець, предс.; Іван Побуцький, секр.; Василь Ґула, кас.

САВТ ПЛЕЙНФІЛД, Н. ДЖ. Мітінг відділу 312. відбудеться в пятницю, 15. березня, в годині 7:30 ввечір. Проситься членів прибути начас, бо є важні справи. — Секретар.

ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ. Квартальні збори Сестр. Любов, від. 37., відбудуться в пятницю, 15. березня, в годині 7:30 вечером, в У. Н. Домі. Проситься кожну членицю прибути начас. Буде справоздання касове за три місяці. Будуть інші справи. Довгуючі мають вирівняти свій довг, бо в противнім разі будуть суспендовані. Нових члениць будемо приннмати без вступного до У. Н. Союзу і до Сестр. Любов. — Анна Пограничча, предс.; Анастасія Огар, кас.; Евдокія Кардаш, секр.

АЛІКВІПА, ПА. Квартальні збори Бр. св. О. Николая, від. 120., відбудуться в неділю, 17. марта, в домі відділу 120. У. Н. С., точно в годині 2. пополудні. Взивається всіх членів, щоби прийшли на ці збори на означений час. Напоминається членів, що довгують, щоби свої довги сплатили, бо вже було кілька разів оголошено за довги і так жаден довгуючий член на це не звертає уваги, а пізніше, як уряд поступить з таким членом після статуту, то тоді нарікає на уряд. Члени мають привести зо собою кандидатів на членів У. Н. С. Як не можуть дістати кого, то хоть зо своєї родини. Я знаю, що в нас такі члени є, що муж є членом, а жінка або діти ні; або жінка є членкиня, а між у чужій організації. Я думаю, що ми повинні піддирати своє, а не чуже. — Ілько Кобаль, секр.

КЛІВЛЕНД, О. Місячні збори Сестрицтва Н. З. П. Д. Марії, від. 112., відбудуться в неділю, 17. березня, в гали церковній, зараз по Сл. Божій, як кожного місяця. Просимо прийти на збори, бо маємо важні справи до полагодження. Як відомо вам усім, що цего місяця ми мали великі видатки на померлих (дві члениці). Тож просимо не забути на це, а також пригадуємо довгуючим вирівняти свої залеглі довги. — Марія Ліска, предс.; Катерина Ґабрівська, фін. секр.; Софія Лазука, кас.; Домінійка Романович, рек. секр.

ОЛИФАНТ, ПА. Звичайні місячні збори Бр. св. Кирила й Методія, від. 86., відбудуться в неділю, 17. березня, в 12. годині вполудне, в школі, де звичайно. — Секр.

АЛЕНТАВН, ПА. Місячні збори Бр. св. Арх. Михаїла, від. 147., відбудуться в неділю, 17. марта, на гали парохіяльній, 803 Фронт стр., в 2. годині пополудні. Просимо членів прийти на означений час тай вирівнюйте свої вкладки. Довгуючі члени, як не заплатять своїх вкладок найдалі до 25., будуть суспендовані, як старші так і діти. — Й. Матковський, предс.; І. Рудакевич, кас.; І. Федорик, секр.

ПРОВІДЕНС, Р. АЙ. Чвертьрічні збори відділу 73. відбудуться в неділю, 17. березня. Взивається всіх членів прибути на збори, бо є справи до рішення, як також справа конгресу, який має відбутися вкоротці часі. Взивається довгуючих членів, щоби по змозі вирівняли довги. — Від. уряд.

ВІЛКС-БЕРРІ, ПА. Квартальні збори Бр. св. О. Николая, від. 99., відбудуться в неділю, 17. марта, зараз по Сл. Божій, в гали церковній. На порядку нарад є важні справи. Тому проситься всіх членів прийти на збори. Довгуючих членів проситься вирівняти свої залеглі вкладки, бо інакше будуть суспендовані. — Т. Шпур, предс.; В. Валіґун, кас.; П. Герман, секр.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

З ФІЛЬМИ „ТРАҐЕДІЯ КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ"

Січовики Карпатської України. Засідання українського сойму Карпатської України.

Селяни й селянки. Наступ мадярів на Карпатську Україну.

ХОТІВ БУТИ ВИЩИМ І ПОВІСИВСЯ

Пані О'Конор з Торонта, в Канаді, знайшла свого 21-літнього сина Чарлза неживим. Тіло висіло в спальні, завішене за карк шалем, перекиненим понад край дверей.

Мати каже, що Чарлз, студент Центральної Технічної Школи, пробував натягнутись до висоти 6 стіп. Вона припускає, що, пробуючи натягнутись, він ударився головою об одвірок і стратив притомність.

ХОЧЕТЕ ГНУЧКОГО СКЛА?

Є згадки у писаннях з давніх часів, що старинні египтяни вміли виробляти і гнучке скло. Довгий час сушили собі вчені голови, як би то й тепер виробляти таке скло. І вкінці потрапили на винахід і гнучкого скла і то дуже дешевого. Сьогодні ви можете побачити сотні всяких річей по крамницях, що пообвивані гнучким „склом". Та цю прозору й гнучку річ, що ми вживаємо тепер до обвивання річей по крамницях для принади, ми не називаємо прямо склом, але цельофаною. А цельофану виробляють з дерева. З дерева вдалося вченим виробити гнучке скло! Такого скла, тобто цельофани, вживають тепер на вікна головно для літаків.

ЗАНЕПАД СТАХАНОВСТВА В УКРАЇНІ

„Індустрія" з 30. грудня 1939 р. вимагає збільшення числа стахановців і ударників. Разом з тим часопис пише між іншим наступне: „На другім зїзді робітників вугільного промислу Донбасу т. Швернік зазначив, що наслідком злого керовництва соціялістичними змаганнями зменшилась скількість стахановців в Донбасі впродовж поточного року на 5,899 осіб, а число майстрів вугля першої кляси зменшилось на 809 осіб... На останнім засіданні колеґії Народнього Комісаріяту чорної металюрґії заявив народній комісар Меркулов, що майже 18% робітників не виконують призначеної норми праці... Плинкість робочих сил і спричинена нею постійна наявність значного відсотку молодих робітників не є ніяким виправданням для управи підприємств".

НА ФІНСЬКИЙ ФОНД

На днях зайшла до бюра комітету допомоги Фінляндії в Торонті старенька жінка і зложила одного доляра на фінський фонд. Вручаючи свою жертву, старенька анґлійка заявила, що вона на міській допомозі, але, не доїдаючи, вона вспіла зложити одного доляра на поміч геройській нації. Цей учинок зробив у Торонті на всіх глибоке враження.

Добрий бизнесмен.

Перший: — Я не сподівався, що з Загари такий добрий бизнесмен.

Другий: — Ну?!

Перший: — Продав Ничипурові парцелю дві стопи під водою. Ничипура пішов до нього, щоб віддав гроші.

Другий: — І віддав?

Перший: — Та де віддав! Продав йому моторовий човен!

КРИВОРІЖЖЯ НЕ ДОПИСУЄ

„Індустрія" з 27. грудня 1939 р. вимагає форсувати приготовчі праці в Криворіжжі і пише в статті, присвяченій цьому питанню, між іншим наступне: „В листопаді трест Дзержинського виконав плян добуття залізної руди на 88%, приготовчі роботи виконано на 61.2%, ціж роботи обчислені на довший час викинано на 45%... В ґалеріях без виходу нема вентиляції, так, що по вибухах ґаз лишається там години півтори. В сухих ґалеріях стоять порохи. В штреках брудно"...

ШУКАЮТЬ ОСІБ

Пошукую сина **МИХАЙЛА ПОТОЧНЯКА,** років 29, що уродився у Скрентові і мешкав з батьком, а сім років тому виїхав в нюйорський стейт і з того часу не давав про себе вістки. Хто знав би про нього, або він сам, проситься дати вістку на адресу батька: **Michael Potochniak, 148 Meridian St., Scranton, Pa.** Нагорода за інформацію. 57,-

На науці релігії.

— Котрий з сімом гріхів найменше шкідливий для душі?

— Лінивство.

— Чому?

— Бо хто лінивий, той гріхів не робить.

ТАРЗАН І ВОҐНІ ТОРУ

(114)

Нагло в копальні жемчуґів появилась ціла делеґація, зложена з Мунґа, д-ра Вонґа і тузина якихось інших людей. Ці інші люди мали на шиях золоті нашийники, а на руках мали ланцюхи. Це були вязні. „Що, до лиха, означає ця процесія", запитав зивований Пері. Тарзан сам не знав.

Він підсунувся до Калюка і запитав його. „Це комісія, яка вибирає жертви для пиру Панту. Ті вязні, що мають на шиї золоті окови, це сильніші. Вони будуть боротись у нерівній боротьбі з львами. Ті, що мають залізні ковніри, підуть просто на вогнище божка Панту". „Коли їх звідсіля забирають?" — запитав Тарзан.

„Вони заберуть їх звідсіля день перед пиром", відповів Калюк. Тарзан стиснув уста. „Коли так, то передай слово всім вязням, що день перед пиром Панту ми розпічнемо повстання". Краще згинути в боротьбі, ніж від зубів льва, чи на рушті", додав Тарзан". Калюк поквапно на це згодився.

Ця процесія скоро підступила до Перія і Тарзана. Мунґо без зайвих питань наложив Перієві на шию золотий ковнір. Тарзан згірдливо запитав Мунґа: „А який ковнір я дістану?" „Жадний", відповів весело Мунґо. „Ти не згинеш ні від льва, ні від вогню, а з моїх рук. До того я дістану Дженету за жінку".